

Een Ethische Code: ook in jouw club?

Sport en ethiek hebben altijd al een complexe relatie gekend. Enerzijds gaat er geen dag voorbij zonder dat er in kranten of op televisie berichten verschijnen over ethische schandalen in de sportwereld. Anderzijds bestaat ook het geloof dat sport kan bijdragen in het ontwikkelen van morele waarden zoals fair play, vriendschap, samenhang en respect. Ook in de judowereld is ethiek een actueel thema. Veel clubs introduceren een ethische code in hun organisatie om ethisch gedrag te bevorderen en vooral om onethisch gedrag te vermijden. Uit onderzoek aan de Universiteit Gent is gebleken dat een ethische code een waardevol instrument kan zijn, op voorwaarde dat ze op een zorgvuldige manier wordt opgesteld en geïmplementeerd. We bespreken dan ook graag een aantal praktische richtlijnen om de ethische code in jouw club de nodige slagkracht en efficiëntie te geven.

De eerste stap in het invoeren van een ethische code in je organisatie is natuurlijk de ontwikkeling van de code. Hierbij is het belangrijk dat de focus ligt op het willen bevorderen van het ethisch klimaat in de club. Wanneer de code eerder wordt gebruikt om het imago van de club op te krikken of om de club te professionaliseren, heeft dit veel minder effect op het ethisch gedrag binnen de organisatie. Stel de richtlijnen dus op met het promoten van ethiek als voornaamste motivatie. Daarnaast merken we dat een code ook meer effect heeft als de trainers nauw betrokken worden bij het ontwerp. Trainers zijn goed geplaatst om in te schatten welke ethische uitdagingen zich voordoen en ze vormen ook een goede schakel om de richtlijnen van de code te communiceren naar alle betrokkenen. Hun bijdrage is onontbeerlijk om van de ethische code een nuttig instrument te maken.

Onderzoek heeft aangetoond dat de meeste richtlijnen in ethische codes in de Vlaamse sportwereld in het algemeen en ook specifiek in de judowereld, gericht zijn naar atleten en trainers. Natuurlijk spelen zij een belangrijke rol en worden ze terecht opgenomen in de code. Toch zien we dat het ook belangrijk is om richtlijnen voor de directie en het dagelijks bestuur van de club te voorzien. Op deze manier is ook deze groep zich bewust van zijn ethische verantwoordelijkheden en worden ze expliciet ingelicht over (on)gewenst gedrag. Voorzie dus ook voor deze groep een specifiek gedeelte in de ethische code van je organisatie.

Naast het ontwerp van de code, spelen ook de communicatie en toepassing een belangrijke rol in de werking ervan. Een belangrijk tijdstip om de

code te verspreiden binnen de club is het moment van inschrijven. Tracht er een vaste gewoonte van te maken om elk jaar de code mee te geven bij het inschrijven. Op die manier communiceer je als club dat de ethische code voor jullie een essentieel element is van de clubwerking en geen dode letter. Daarnaast kan je op andere manieren en momenten aandacht vragen voor de ethische richtlijnen, bijvoorbeeld via de website of de nieuwsbrief. Maar mis vooral de communicatie aan de start van het werkjaar niet.

In de Vlaamse judowereld worden ethische codes vooral gebruikt om aan preventie te doen, eerder dan als instrument voor sanctionering. Het is dus belangrijker om de nadruk te leggen op het gedrag en de waarden die je in de club belangrijk vindt en om die in detail uit te werken, dan om een code te vullen met allerlei mogelijke sancties en er een instrument van te maken om mensen mee af te schrikken. Voorzie wel informatie over de behandeling van klachten en vragen: waar kunnen mensen terecht, bij wie, hoe wordt hun privacy beschermd. Figuur 1 geeft voor de 5 sporttakken (badminton, gymnastiek, judo, paardensport en voetbal) de score per ethisch thema weer. Hierop kan je duidelijk zien dat judo bij elk thema een hoge score behaalt.

Samengevat:

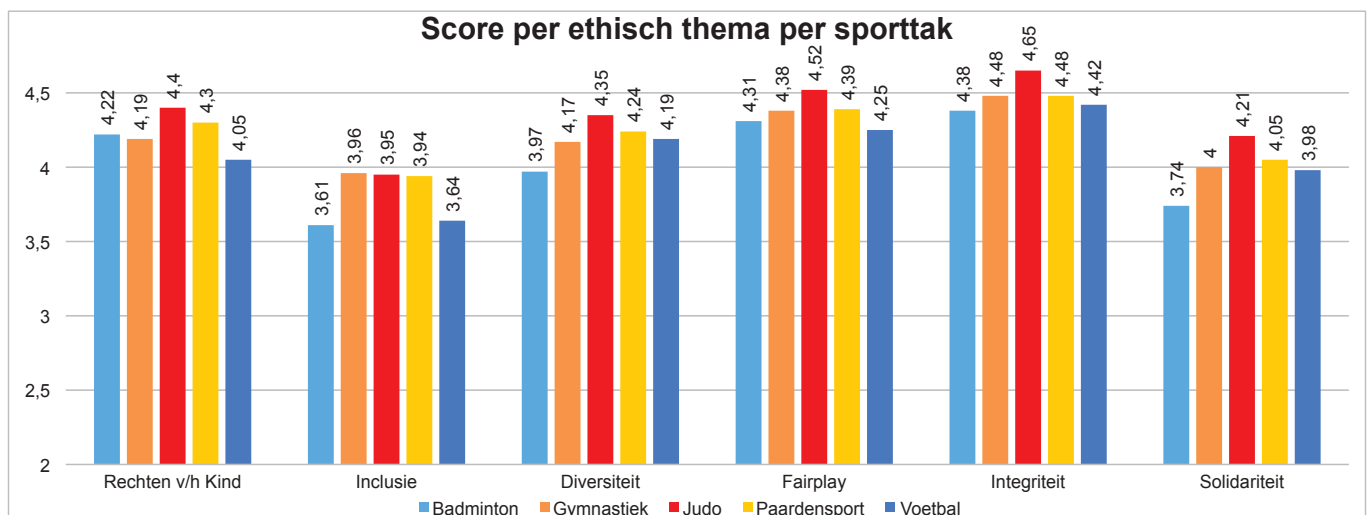
- Leg de focus op het promoten van ethisch gedrag bij het ontwikkelen van de ethische code. Het is geen PR-instrument of een geschikte manier om te tonen hoe professioneel je club is.
- Betrek de trainers bij het ontwerp van de ethische code.
- Voorzie richtlijnen voor de directie/het dagelijks bestuur.
- Communiceer de code bij het moment van inschrijven, zowel naar nieuwe als bestaande leden.
- Leg de nadruk niet op sancties, maar op welke waarden je in de club wil gerespecteerd zien.
- Voorzie een procedure om klachten en vragen te behandelen: waar kunnen leden terecht en hoe wordt hun privacy gerespecteerd?

Deze concrete tips zetten je alvast op de goede weg.

Voor meer informatie of met vragen kan je terecht bij Els De Waegeneer: Els.DeWaegeneer@ugent.be

Els De Waegeneer & Annick Willem

Vakgroep Bewegings- en Sportwetenschappen, Universiteit Gent.

Figuur 1: score per ethisch thema per sporttak